

Nationaldagstal

Härligt att se så många långasjöbor här idag, när vi firar Sveriges Nationaldag, trots vädret.

Jag tänkte mest prata om vår hembygd, vårt lilla Långasjö och dess historia.

När bosatte sig de första människorna här?

Vi vet att det har bott folk här i bygden redan på stenåldern, man har gjort fynd som tex stenyxor vilka bekräftar detta.

Genom århundraden har långasjöborna levt av det som marken ger.

Jordbruk med fokus på kreatursskötsel, har varit den största näringen.

Långasjö socken består idag av 37 byar. Hur uppstod dom?

Jo, varje by växte kring en enda gård. Dessa gårdar finns dokumenterade från 1300-talet och framåt.

Troligen organiserades socknen under tidig medeltid, kanske redan omkring år 1100. Den första kyrkan byggdes här på 1200-talet, och då levde här ca 200 personer på 30 gårdar.

Sedan ökade invånarantalet varje år fram till 1800-talets slut då det som mest levde 2750 människor här, på 264 gårdar. Hur många bor vi här idag? Kanske drygt 800, så det bodde mycket mer folk på den tiden. Det kan ha berott på många saker kanske ”freden, vaccinet och potäterna”.

Gårdarna delades i mindre och mindre delar. Ändå räckte inte marken till åt alla. Torparepoken började. Det ena lilla torpet efter det andra byggdes. Det tillkom även ett stort antal backstugor och jordkulor. En torpare arrenderade det lilla stället och betalade ofta med dagsverken på huvudgården. Vill ni se hur de bodde? Det kan ni göra på Klasatorpet!

Det blev svårt att livnära alla och det blev fattiga tider.

Omkring 1850 började utvandringen till Amerika och under en 70-årsperiod emigrerade ca 1400 människor bara från Långasjö. Vill ni veta mer om detta så besök Guldgrävarstugans museum.

Vid 1900-talets början var socknen en typisk småbrukarbygd.

Befolkningstrycket hade minskat efter den stora emigrationen. Byarna befolkades av bönder, som fokuserade på mjölkproduktion och odling. Med teknikens utveckling moderniserades sedan samhället, många skaffade traktorer, bilar kom och vägar byggdes. Långasjö tätort växte

fram, det blev en levande bygd. Här fanns då flera affärer, post, polisstation, konditori m.m.

Vi uppmärksammar idag att **Långasjö Sockens Hembygdsförening** fyller 90 år. Föreningen bildades år 1935 av bland andra folkskollärare John Johansson, han blev ordförande i 50 år. Hembygdsföreningen gör ett viktigt arbete i att bevara vår bygds historia inför framtiden.

Under åren har föreningen även haft stor betydelse för bygdens utveckling. Många olika projekt har genomförts, som tex:

- **hembygdstugan** som 1939 köptes och flyttades från Anemåla. Där drevs först vandrarhem, av hembygdsföreningen i ca 30 år. Sedan blev det kaffestuga och i sommar kommer våfflor att serveras där igen.
- Flera historiska byggnader har bevarats och underhållits t ex fattigtugan, skvaltkvarnen i Plaggebo, en linbasta i Trollamåla och inte minst **kyrkstallarna**
- de flyttades 1968, till nuvarande plats och byggdes om till vandrarhem.
- Efter det flyttades även **Brygghuset** från prästgården och blev ett tillskott till vandrarhemmet.
- På 60-talet gjorde en studiecirkel ett enormt arbete med att samla in och dokumentera information om emigrationen och boken "**En smålandssocken emigrerar**" blev till, det gjordes även ett studiebesök till svenskbygderna i Amerika. Guldgrävarstugan byggdes senare och är en gåva av familjen Geijer. Där finns nu materialet tillgängligt att fördjupa sig i.
- År 1969 blev **Klasatorpet** inspelningsplats för filmen **Utvandrarna**, och efter det har det ju blivit ett uppskattat besöksmål. Här firar vi midsommar varje år och håller öppet under sommaren.
- Ett riktigt stort projekt där många hjälptes åt var **restaureringen av Långasjön**, som från början initierades av hembygdsföreningen och Röda korset. Arbetet tog många år och den nya sjön invigdes 1987.

Hembygdsföreningen avknoppades därefter och Långasjö Sockens Naturvårdsförening bildades.

Samhällsfrågor berör ju alla och inte bara en förening, så det togs initiativ att bilda en samhällsförening som skulle underlätta samarbetet i gemensamma frågor, så kom **Sockenrådet** till.

Under väldigt många år har hembygdsföreningen samarbetat och fått stöd i de olika projekten av kyrkan, av banken och av företag som tex Geijerträ.

Idag finns i vårt lilla Långasjö många aktiva föreningar som gör en mycket stor insats för att vi ska trivas i vår hembygd, de bidrar med kultur- och fritidsaktiviteter.

Jag vill avsluta mitt tal med att säga några ord om vad jag brinner lite extra för. Det är **självhushållning, återbruk**, att vi ska vara rädda om vår **moder jord**.

Jag tycker vi behöver blicka bakåt, tänka på hur våra förfäder ledde, gå tillbaka lite till våra rötter. Vi kan försöka kombinera den moderna tekniken med äldre metoder, försöka leva på lite mindre materiellt, slopa slit och släng, återbruka mera!

Vi på landsbygden har en stor fördel, vi kan odla vår egen mat, hålla några djur för kött och ägg. Vi kan ta vara på alla frukter och bär som växer runt oss och plocka svamp i skogen.

Jag vill slå ett extra slag för mer odling i trädgårdarna. Det är så underbart att kunna skörda egen mat, veta att det man äter är obesprutat och det smakar ju så gott. Annars finns det kanske en granne som har odlat lite extra eller slaktat, som vi kan köpa av eller byta mot något annat.

Kan vi kanske tillämpa lite byteshandel som förr? Det skulle vara en stor fördel vid en eventuell kris.

Så handla närproducerat för miljöns skull och bevara de gamla traditionerna till eftervärlden!

Nu tycker jag att vi utbringar ett fyrfaldigt leve för Långasjö och för vårt Sverige! De LEVE ...

Eva Garami, ordförande